

Podmiot: Unia Literacka.....

Profesja: film | literatura | muzyka | sztuki plastyczne | taniec | teatr [prosimy podkreślić właściwe]

Zagadnienie	Propozycja
Zagadnienia ogólne	
- reprezentacja środowiskowa artystów: związki zawodowe / stowarzyszenia twórcze / gildie / unie / - postulaty zmian prawnych, rola w systemie; prosimy o ew. deklaracje tworzenia unii w zakresie Państwa profesji	Istniejące obecnie stowarzyszenia, zrzeszające twórców literatury (Stowarzyszenie Pisarzy Polskich, Związek Literatów Polskich, Unia Literacka, Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury, Stowarzyszenie Dramatopisarzy i Dramaturgów Polskich, ZAiKS) mogą delegować swoich przedstawicieli do kontaktów z MKiDN lub wybrać wspólną delegację Postulaty zmian: 1. żeby stowarzyszenia mogły legalnie reprezentować w sporach swoich członków 2. możliwość rekomendowania stawek przez stowarzyszenia
- warsztat pracy (pracownie, sale ćwiczeń –postulaty rozwiązań, proponowane ceny, dobre praktyki etc.)	System rezydencji pisarskich dla twórców polskich i zagranicznych, wejście w międzynarodowy system rezydencji i stypendiów literackich. Rezydencje takie muszą mieć czytelny program stypendialny, a nie stanowić bazę dla „przyjaciół i znajomych królika”.
- postulowane procedury ułatwiające debiut (zmiany systemowe, wzmocnienie aktualnych mechanizmów, ew. wskazanie dobrych praktyk)	Rozwiązania (w ramach istniejących stowarzyszeń we współpracy z IK) pozwalające na edukację prawno-księgową debiutujących literatów
- postulowane procedury ułatwiające dostęp artystów i podmiotów niezinstytucjonalizowanych do infrastruktury kultury i finansów (zmiany systemowe, wzmocnienie aktualnych mechanizmów, ew. wskazanie dobrych praktyk)	Rozwijanie Dyskusyjnych Klubów Książki i innych programów rozwoju czytelnictwa. Lekcje literackie, pozwalające na żywy kontakt dzieci i młodzieży z literaturą współczesną (lekcje takie organizuje m.in. Fundacja „Tygodnika Powszechnego”). Jak wyżej: wspólna praca stowarzyszeń i IK Rozwinięcie systemu funduszy stypendialnych dla pisarzy
- inne	Uporządkowanie zasad 50% kosztów uzyskania przychodu.
Status artysty – definicje, procedury	
- proponowana definicja artysty profesjonalnego/zawodowego (z przykładami sytuacji włączenia / wyłączenia)	Artysta profesjonalny to osoba, czerpiąca większość swoich dochodów z działalności artystycznej. Działalność artystyczna rozumiana jest nie jako po prostu objęta umową o dzieło, tylko jako wykonywanie czynności z katalogu czynności artystycznych. W szczególności pisarz profesjonalny to prozaik, poeta, dramatopisarz, scenarzysta (a także eseista, autor literatury faktu lub popularnonaukowej, jeśli teksty swoje ogłasza nie tylko na łamach prasy, ale również jako książki), którego większość dochodów pochodzi z czynności objętych takimi umowami: - umowy licencyjne oraz przeniesienia praw na teksty literackie - umowy na prawa zależne do tekstów literackich (adaptacje i tłumaczenia) - umowy dotyczące spotkań autorskich, udziału w festiwalach, dyskusjach panelowych - gdyby do dochodu miały się liczyć nagrody literackie – to również one - ew. inne
- dominująca ścieżka zdobywania umiejętności w profesji – szkolnictwo artystyczne / szkolnictwo powszechne / edukacja nieformalna / inne (rozkład procentowy, jeśli istnieją takie dane)	Edukacja nieformalna; nie ma kierunków uniwersyteckich kształcących twórców literatury

Zagadnienie	Propozycja
- szacunkowa liczba artystów i twórców profesjonalnych/zawodowych w danej profesji	Trudne do oszacowania, zwłaszcza jeśli przyjmimy definicję z punktu 10 - brak danych
- proponowane kryteria i procedura pierwszego nabywania statusu artysty – uprawnień do preferencyjnych rozwiązań w/z ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń	W przypadku literatury: osoby czerpiące większość dochodów w ostatnim roku podatkowym z działalności literackiej - czynności z katalogu czynności artystycznych w zakresie literatury poświadczane zaświadczeniem od kontrahenta/kontrahentów. W dalszym okresie: wprowadzenie dodatkowego zapisu do umów, że to czynność z katalogu czynności artystycznych. Istnieje możliwość łączenia dziedzin twórczych – np. jeśli osoba ma 30% dochodów z twórczości muzycznej i 30% z twórczości literackiej (a 40% z pozaartystycznej), to może być twórcą, bo wspólnie to 60% z działalności twórczej.
- proponowana procedura utrzymywania uprawnień dla osób posiadających status artysty (czynności, ich częstotliwość, progi warunkowe, podmioty odpowiedzialne za działanie systemu, ich rola etc.)	Składanie raz na trzy lata deklaracji dochodowej, z której wynika, że w danym okresie większość dochodów pochodziła z działalności artystycznej. Katalog czynności jak wyżej.
- okres dopuszczalnego braku udokumentowanej aktywności zawodowej nie redukującej uprawnień artysty/twórcy w danej profesji / zawodzie	Trzy lata – ale z możliwością zawieszenia na czas nieokreślony, jeśli przez ten czas inaczej odprowadza składki do systemu ubezpieczeń (np. dzięki pracy etatowej) lub jeśli uległ wypadkowi lub chorobie, która uniemożliwia pracę w sposób przewlekły.
- okres braku udokumentowanej aktywności zawodowej, po którym następuje utrata statusu artysty	Również trzy lata, nie widzimy potrzeby podziału na częściową i całkowitą utratę (po utracie można się ubiegać ponownie). Automatyczna utrata w przypadku braku złożenia deklaracji w koniecznym terminie.
- staż pracy (w latach) trwale nadający status artysty (po tym okresie pracy w zawodzie nie trzeba już nic robić, by utrzymać status dożywotnio)	25
Status artysty – uprawnienia	
- ubezpieczenia społeczne – proponowane rozwiązanie (stawki, procedury)	Jesteśmy zwolennikami systemu podobnego do kas niemieckich. Jeśli za podstawę weźmiemy dzisiejszą składkę, płaconą przez przedsiębiorców, to: - 50% powinno pochodzić z innych źródeł (np. z opłaty reprograficznej) - 25% od artysty - 25% z budżetu państwa Przy czym o ile 50% z innych źródeł pozostaje, o tyle dopłata z budżetu powinna być uzależniona od dochodów (progowo) – a zatem najubożsi artyści będą płacili 25%, a najbogatsi – 50%.
- preferencyjne rozwiązania podatkowe (np. rozłożenie podatku dochodowego na 3 lata) – mechanizm, stawki, procedury	Utrzymanie 50 proc. kosztów uzyskania dla twórców poniżej progu 160 tys. zł. Rozliczanie progów w okresie trzyletnim, ze względu na nieregularność dochodów.
- inne rozwiązania odpowiadające na fakt nieregularności przychodów	Przedstawione rozwiązania powinny być wystarczające
- opieka medyczna choroby zawodowe – przeciwdziałanie, specjalistyczne leczenie – propozycje rozwiązań	Ubezpieczenie medyczne na warunkach ogólnych

Zagadnienie	Propozycja
- zdarzenia losowe – pomoc specjalistyczna, szczególne ubezpieczenie zdolności do pracy – propozycje rozwiązań	Nie widzimy takiej potrzeby w przypadku twórców literatury
- ubezpieczenie OC – proponowane zasady preferencyjnych ubezpieczeń, parametry, przykładowe sumy gwarancyjne i koszty ubezpieczenia	Nie dotyczy
- proponowane mechanizmy skutkujące poprawą przychodów artystów	Ustawa o jednolitej cenie książki
- w zakresie tantiem (prawa autorskie / pokrewne)	Nie dotyczy, honoraria są negocjowane bezpośrednio z wydawcami
- w zakresie minimalnych honorariów (prosimy o propozycje stawek)	Negocjacje w ramach stowarzyszeń (ważne jest zmiana dotychczasowego stanowiska UOKiK, który torpeduje takie próby jako „zmowę cenową”; przy czym walka ze zmową cenową oznacza obronę słabych konsumentów przeciwko silnym graczom na rynku, np. wielkim koncernom; tu mówimy o sytuacji odwrotnej, obronie słabych pracowników przed koncernami, na zasadzie podobnej jak w gwarantowanej stawce godzinowej).
- wskazanie dobrych praktyk, m.in. wzorców umów, programów, projektów pilotażowych, porozumień etc.	Umowy modelowe (ma taką już STL) rekomendowane przez stowarzyszenia. Najlepiej na zasadzie okrągłego stołu z wydawcami; z ewentualną pomocą fachową MKiDN/IK.
- inne zagadnienia Państwa zdaniem kluczowe dla funkcjonowania systemu	-
Po zakończeniu pracy w zawodzie	
- wiek ustania pełnej zdolności pracy artystycznej w danym zawodzie (prosimy o listę dla danej profesji)	Ustawowy wiek emerytalny
- świadczenia przedemerytalne / emerytalne (prosimy o propozycje konkretnych rozwiązań)	Na zasadach ogólnych
- zabezpieczenia socjalne w podeszłym wieku – ujęcie systemowe (rola OZZ, konieczność stworzenia oddzielnego funduszu, etc. – prosimy o propozycje)	Osobny mechanizm komisji zapomogowej przy MKiDN lub IK we współpracy ze stowarzyszeniami literackimi – fundusz zapomogowy.
- dedykowane miejsca spokojnej starości (ew. postulaty dot. liczby, warunków, środków na działalność)	Nie widzimy takiej potrzeby w przypadku twórców literatury – sam tylko dom w Skolimowie kosztuje rocznie 2,5 mln złotych, co oznacza, że utrzymanie każdego z pensjonariuszy kosztuje ponad 4 tys. zł miesięcznie. Jeśli faktycznie Ministerstwo postanowiłoby analogicznie dofinansować literatów, proponowalibyśmy tę kwotę przeznaczać na fundusz.
- możliwe mechanizmy wsparcia najuboższych	Komisja zapomogowa, jak wyżej

<u>Zagadnienie</u>	<u>Propozycja</u>
- inne	Sposób wsparcia twórców zasłużonych. Komisja po osiągnięciu wieku emerytalnego bierze pod uwagę osiągnięcia, nagrody, odznaczenia i jeśli przyznaje status twórcy zasłużonego, dostaje on wyższą emeryturę. Może w powiązaniu z medalem Gloria Artis (na takiej zasadzie, jak „ordery chlebowe” w czasach PRL).

Jacek Dehnel i Zygmunt Miłoszewski
..... 10 III 2018.....